

plačevati za zemljo. Veliko pa to plačilo ne bo, ker se bo plačeval svet le po sedanji ceni, ki je jako nizka. Pašnika ni treba kupiti, ker bodo priseljenci pašnike zastonj dobili, in bodo še le čez nekaj let začeli nekaj najemščine plačevati za pašnike. 2) Za zidanje pohoštva dobi vsaka rodbina les zastonj. 3) Cela občina priseljencev dobi les za zidanje cerkve in šole zastonj. 4) Priseljenci so deset let vseh davkov prosti, če ni bil tisti svet, kamor so se naselili, uže prej davku podvržen. 5) Tudi priseljenci, ki se zraven kmetijstva pečajo še s kako obrtnijo, so deset let davka prosti, tudi od obrtnije nič ne plačajo. Če bi pa kdo svoje zemljišče takemu človeku prodal, ki ne pride v deželo, ampak kupljeno posestvo v najem dajati misli, potem se tako posestvo davku podvrže.

* *Koliko se tobaka pridelava na svetu.* Statistična poročila kažejo, da se ga med vsemi evropskimi državami največ pridelava v Rusiji, namreč 72 milijonov kilogramov na leto, — v Avstriji in na Ogerskem 61 milijonov, — v Nemčiji 29 milijonov in na Francoskem 15 milijonov. Na Laškem ga pridelajo 4 milijone, — v Rumuniji 2 milijona, — v Belgiji nekoliko čez en milijon, — v Švajci nekoliko čez pol milijona, — v Srbiji pol milijona, — na Finskem 200.000, — v Švediji 145.000, — na Danskem 126.000 kilogramov. Vrh tega se prideluje zunaj Evrope mnogo tobaka, in sicer v severni Ameriki 290 milijonov, — v srednji Ameriki: v Mehiki, na Kubi, na Postoriku in na San Domingu, — v južni Ameriki: v Kolumbiji, v Peru-u, v Braziliji in v Ekvadoru skupaj okoli 150 milijonov kilogramov, — v Afriki: v Algiru in v Egiptu 25 milijonov kilogramov. Celi pridelek na svetu znaša tedaj nad 1000 milijonov kilogramov na leto in dan.

* *Spomlad imajo v pozni jeseni* na gornjem Avstrijskem. Iz Helmonsöd-a nad Lincom piše časnik „Linzer Volksbl.“ tako-le: Kdor pozna naše ostro podnebje, ki nam vsako leto zgodnjo zimo napravlja, se ne bode malo čudil, ako izve, da letos zdaj skoro vse drevje najlepše cvete. Livade so okinčane z najkrasnejim cvetjem, jagode so zopet popolno zrele. In tako tudi v Oberhaidu nad Welsom cvete vse drevje.

Slovansko slovstvo.

* *Hrvatskoj il' Italiji?* Rieč istarskih Hrvata Talijanom i svim, na koje spada. Ponukom članka: „Istria e il nostro confine orientale. Paolo Fambri“, tiskana u „Nuova antologija di scienze, lettere e arte“ 1879. — Tako je ime knjigi, ki je nedavno na svetlo prišla v primorski tiskarni v Sušaku, katera nam je iz prijateljske roke iz Trsta došla. Jako važna je ta knjižica, katera temeljito pobija glasovito pisarjijo Paolo Fambri-a, ki se napenja dokazati, da je Istra zemlja talijanska. Pisatelj naš od stopinje do stopinje pretresa Fambrijevo „učenosť“, ki bi tudi v žrelo talijansko s Slovenci vred dala Hrvate. Ker stvar posrednje in neposrednje se tiče tudi Slovencev na Primorskem, želeli je, da interesantna knjiga doide v roke našim rodoljubom.

Naši dopisi.

Z Dunaja 17. okt. — Ne bodem Vam pisal o dandanašnji politični razburjenosti metropole avstrijske po „parteitagih“ na levo in desno, vsaj vem, da ste tega berila v tukajšnjih velikih in malih časnikih uže siti. Al nekaj družega moram poročati „Novicam“, kar je

velike pomembe v finančnem oziru in očitna zaupnica ministru Taaffe-u in pa finančnemu ministru dr. Dunajevskemu. In kaj neki je to, bodo naši čitatelji vprašali. Nič manj kot to, da je pariški veliki denarni zavod „Société de l' Union generale“ na Dunaji osnoval veliko banko pod naslovom: „kais. könig. priv. österreichische Länderbank (ces. kr. priv. avstrijska deželna banka)“. Ta banka ima velikansk delnišk kapital s 100 milijoni frankov v 200.000 akcijah po 500 frankov. Po takem pride na Dunaj 100 milijonov francoskega kapitala, to pa spričuje, da imajo francoski denarničarji zaupanje do sedanje Taaffeove vlade. Da pa je res tako, vidimo dokaz v tem, da so zadnje dni delnice francoske banke „Société de Union“ poskočile od 650 na 902. Najvažnejše pri tem je pa še to, da imenovani kapitali niso v rokah judovskih spekulantov, ampak so lastnina konservativnih francoskih mož, s tem pa se bode naša vlada lahko rešila Rothschildovih kleš, v katere je bila dozdej vkovana. Ker smemo upati, da bode s pomočjo te nove banke mogoče, judovskim dunajskim časnikom zamašiti usta, si lahko mislite, kakošni „o wajklici“ se čujejo zdaj v vredništvih tukajšnjih judovskih časnikov. — Naj „Novicam“ tudi poročam o častnem odlikovanju, ki je iz rok presvitlega cesarja došlo vrlemu narodnjaku, rodod Čehu, g. Fel. Blažičeku, fabrikantu denarnih skrinjic na Dunaji. Poklonil je namreč svetlemu cesarjeviču Rudolfu in njegovi svetli nevesti princesinji Štefaniji krasno izdelano, požara varno skrinjico za denar, in za to lično delo od Nj. veličanstva prejel veliko zlato medalijo. Skrinjica je bila razpostavljena v obrtnijski razstavi v praterji, kjer je pozornost vseh ljudi, ki so razstavo obiskovali, na se obračala zaradi mojsterskega dela, s katerim je lepa ideja izvršena. Zunaj na čelu je simbolično predstavljeno pomlajenje velike Avstrije in nova svetlost cesarske rodovine; podoba moška in ženska, ki predstavljata ljudstvo avstrijsko, stojita pred državnim orlom s cesarjevo krono, katerega varujeta na desni in levi strani dva oroslana; — znotraj na zadnji steni vrat se vidi podoba cesarjeviča in pa princesinje Štefanije, pod njima pa obris mesta Dunaja v svojem novem obrazu; — trezorna vrata kažejo 4 polja, na katerih se vidijo rojstni domi, zgoraj cesarjev in cesaričin, spodaj pa cesarjeviča in njegove prihodnje soproge; vse slike so damascirane in izvrstno izdelane. To vam je v vseh oddelkih prekrasno delo, katero sijajno kaže umotvor „slovanskega uma in dlana“ — delo gosp. Blažičeka.

Iz Trsta 18. okt. (*O novi Kranjcem in Istrijanom jako važni železnici*) je tukajšnje društvo „Progreso“ predsedstvu c. k. ministerstva na Dunaj poslalo pismo, v katerem zahteva, naj bi se podaljšala Rudolfova (koroško-gorenjska) železnica noter do Trsta in se dopolnila železnica istrijska. To pismo se opira na to, da z letošnjim letom h koncu gré predprava južne železnice na te železnice in je zato treba, da se Rudolfova železnica neodvisno od južne železnice potegne do Trsta. V tem pismu pa veli društvo „Progreso“ to-le:

1. Naj se črta Rudolfove železnice podaljša na državne stroške do Trsta tako, kakor se dela arlberška železnica, in to še o pravem času, da se more delo še letos zagotoviti. Vlada avstrijska naj podpira to in predlaga, da bi se brez odloga začela delati od južne železnice čisto neodvisna črta, bodisi od Loke preko Razdrtega do Trsta ali od Trbiža preko Predela, Gorice in Vallone ravno tako do Trsta; katera teh dveh črt naj bi se izbrala, to naj odloči državni zbor, pretresavši natančno in vestno izdelane načrte.

2. Naj se stori vse, kar je potrebno v to, da se prej ko prej dopolnijo črte sedanje državne železnice v Istri. Dopolnile bi se te železnice tako, da bi se na sedanjo glavno železnično progo pripeli dve stranski črti, ena od Lupoglave ali kake druge pripravnejše postaje proti Matulji do Reke, druga pa od Buzeta ali kake druge ugodnejše postaje preko Figarolle in Caresane do zaliva Muggia pri Trstu; pri tem bi se imelo misliti na to, da se ali pri Servoli ali sv. Andreji napravi postaja, ob nji pa svoja posebna luka, postaja sama pa s sedanjo postajo tržaško s predorom pod sv. Jakobom zveže.

Te nove železnične črte bi bile velike važnosti in v velik prid ne samo Reki, Trstu in Gorici, marveč vsem deželam, ki se jih dotikajo. Preko Kranjskega, Koroškega, Štajarskega in Gorenje-Avstrijskega bi prišli na najkrajšem potu na zapadni del središča česke dežele, toraj do Prage. Tu pa še ne govorimo o drugi dobroti, ki bi nam postala po priklepu te črte pri Scheerdingu ob meji bavarski poleg Passava za našo trgovino z južno in zapadno Nemčijo preko Ratisbone (Regensburg). Taka železnica, če bi bila voznina zmerna in prometu ugodna, bi veliko pomagala naši trgovini na suhem in po morji, obrtnijstvu našemu pa odvezla tako škodljivo tujo konkurenco. Vlada bi ne mogla bolje koristiti občnemu blagoru, kakor če napravi take železnice in jih odpre občnemu prometu; potem bi naše dežele svoje raznovrstne pridelke lahko in cenó izvažale, domači obrtniki bi se pomagalo na noge, tržaška luka pa in pomorski promet bi prišla do novega razcvita.

Ako bi pa vlada hotela storiti še kaj več, da bi bila ta železnična črta popolna, bi kupila tisti kos železnice, ki veže nemško južno in severno progo, potem severno-zapadno železnico in to sklenila z Rudolfovo železnico, od tod naredila pri Amstettenu preko Zwettelna in Schwarzenaua progo do Iglava ali pa preko Saara do Wildenschwerta. Če se vse to zgodi, potem je skoro popolnoma zvezana tržaška luka z državno železnično preprego. Naša zveza s Česko bi bila najkrajša in najprijetniša, preko českih mest bi prišli do največjih trgovskih mest severne Nemčije in velikih severnih pomorskih luk, celó do Varšave in drugih še bolj oddaljenih ruskih mest, če bi se tudi tam železnice podaljšale.

Ker je železnica med Trstom in Dunajem, potem ona čez Brenner lastnina južno-železnične družbe, bo pač ta družba po taki novi železnici veliko zgubila. Al to nas ne more motiti pri našem prizadevanji, ker občni blagor je več ko blagor posameznega društva in ga mora tudi država v prvi vrsti pod svoje krilo jemati. Le če se izdela Rudolfova železnica, da bo preko Scheerdinga, sv. Valentina in Amstettenu do morja čisto sama svoja, ali, kar je še bolje: če se nakupijo gori navedene proge v to, da se po njih napravi glavna, skupna ravna proga, bo državi mogoče pospešiti blagor dotičnih dežel sploh, posebno pa naše luke tako, da se bo vse zopet bolj oživelo. Mi se trdno držimo te misli, da se naše trgovstvo more oživeti le potem, če dobimo take železnice, ki bodo naše blago po najkrajših potih, cenó in naglo prevažale; pri tem bodo pa tudi same dobro stale. Monopol južne železnice se mora odstraniti in to se ne dá drugače doseči, ko po tu navedeni poti. Ta monopol namreč je edini vzrok propadanja in žalostnega stanja trgovine in obrtnije naše. Po tem monopolu so nam vzrastle nevarne, škodljive konkurence, še večje in nevarnejše pa nam pretijo.

Iz Doline na Primorskem 1. okt. A. S. — Objavite draga „Novice“ slovenskemu svetu žalostno dogodbo — smrt velečenjenega rodoljuba gosp. Ivana Lovrihe.

Pokojni je bil mož, kakoršnih le malo šteje domovina naša. Bil je zvest rodoljub in podpiralec vsemu narodnemu gibanju. Kot rodoljuba ga ni poznal le domači kraj, temuč poznali so ga daleč na okrog. Da je pokojni veliko zaupanje pri tukajšnjem ljudstvu vžival, vidi se iz tega, da je bil večleten župan dolinske občine, okrajni šolski ogleda in cestnega odbora prvomestnik. Bil je ranjki ud čitalničin, Mohorjevega društva in pa naročnik „Novic“, odkar so pričele izhajati. — Mož je pa tudi res bil vsega spoštovanja vreden. Bil je v svoji mladosti neutrudljivo delaven in marljiv gospodar. Vse svoje sinove je izredno dobro izobraziti dal, in tudi materijalno dobro preskrbel. Spoštovanje do njega se je sijajno tudi pri pogrebu pokazalo, katerega se je brezštevilna množica ljudstva vdeležila. Znanci in prijatelji iz vsega brežanskega okraja in iz družih krajev v obilnem številu so mu zadnjo čast skazali. Mi pa smo očetu, kateri nam je skoz 30 let vladal županijo in je za občinstvo veliko koristnega izvršil, ter vseskozi iskren brambovec narodnih naših pravic bil, na grobu zapeli poslednjo slovensko pesem, in zemlji izročili truplo, ki je blago dušo hranilo. Bodi mu zemljica lahka!

Iz Celjske okolice 16. okt. (Vitez Waser in pa pravice Slovencev na Štajarskem.) „Slov. Gospodar“ je v poslednjem svojem listu prinesel članek tako-le se glaseč: „Slovenščina ni na Štajarskem navaden jezik. Tako je razsodil v Gradcu c. kr. višje deželne sodnije predsednik vitez Waser. Gospod Urbanec v Ptujci je namreč na svojo slovensko vlogo prejel nemšk odgovor od c. k. okrajne sodnije ter se je pritožil zoper to v Gradcu. Toda pritožbo je pl. Waser odbil, češ, da na Štajarskem je deželni navadni jezik pri sodnijah nemški (weil die landesübliche Gerichtssprache die deutsche sei.) Gospod Urbanec se je tudi zoper to pritožil pri višjem sodišči“. Da bi bil tako razsodil kak adjunkt pri kaki okrajni sodnji pod ministerstvom Auersperg-Lasserjevem, no, rekli bi: mali tički pojó, kakor jim veliki žvižgajo. Al da si upa predsednik c. kr. višje sodnije tako soditi pod ministerstvom Taaffeovem, ki je narodno ravnopravnost proglasilo za svoje načelo, to je zastavica, katere se drugače rešiti ne moremo, kakor tako, da smo še zmerom tam, kjer smo ubogi Slovenci bili anno 1861., ko smo tudi mi štajarski Slovenci med onimi 20.000 rodoljubi podpisani bili v peticiji, katero so Slovenci poslali tadanjemu državnemu ministru Schmerlingu. Da bi bil vitez Waser vlogo g. Urbanca razsodil tako, da bi bil rekel: „die übliche Sprache bei den Gerichten in Steiermark ist die deutsche“, rekli bi: „prav ima mož“, ker s tem bilo bi potrjeno, da sodnije na Štajarskem ne poznajo Slovencev, — ali da gosp. Oberichter sodnije v Gradcu pravi, da je nemški jezik navadni jezik (landesüblich) na Štajarskem, to je sofizem, zoper katerega moramo protestovati v deželi štajarski, ki nad tretjino Slovencev šteje! Od c. k. dunajske višje sodnije zato pričakujemo take razsodbe, katera je pravična tudi narodu našemu slovenskemu. — Res „žalostna majka Slava“ na Štajarskem, ako vidimo, kaj vse se pri nas godí. Pri volitvi državnega poslanca unidan v Mariboru, Ptujci itd. je proti konservativnemu poslancu Bindlechnerju ces. namestnik baron Kübek agitiral za dr. Schmiedererja, ki si je na svoj prapor zapisal gêslo, da Nemec mora v Avstriji biti kladvo, Slovan pa nakvalo! Pričakovali smo, da bode baron Kübek dal za laž proglasiti to poročilo, ki so ga časniki „Politik“, „Neue fr. Presse“ in drugi objavili, al — ni se zgodilo, in po takem moramo verjeti, da je resnica, kar so o „visokooficijelni agitaciji“ pisali navedeni časniki. Zdaj pa pričakujemo boljših časov — se ve da na sodni dan!

Od sv. Martina pri Slov. Gradcu 16. okt. — V noči od 11. na 12. dne t. m. so tatovi udrli skoz okno v sobe tukajšnjega preč. kaplana gosp. Ivana Govediča, ki se je ravno od doma podal, ter mu pokrali vso obleko, obutev, vse perilo ter mnogo drugih podrobnosti. Škoda se ceni okoli 400 gold. Vkljub neutrudljivemu iskanju ponoči in podnevi se c. kr. žandarmeriji do sedaj še vendar ni posrečilo priti zločincem na sled.

Iz Vipave 17. okt. — Navada je uže stara, da se po trgatvi iz vinorejskih krajev v časnike o njenem izidu poroča. Iz Vipave se ne more o letošnji trgatvi drugega poročati, kakor to, da je v vsakem obziru zelo nepovoljno izpadla. Pridelalo se je prav malo vina; posestniki, kateri so druga leta na stotine kvinčev (60 starih bokalov) šteli, štejejo jih letos k večjemu 50—60. In vino samo tudi ni tako, kakoršnega smo Vipavci sicer vajeni; ono je s kratka rečeno, bolj dolenjskega značaja. Denara toraj letos v Vipavski dolini ni iskati, ker ga ni za kaj stržiti. Drugi pridelki so se pa razen sena, fižola in zelja dobro obnesli, tako, da živeža ne bode ravno primanjkovalo. — Ali ste čuli, kaj je naš novi vipavski — trški — srenjski odbor sklenil o šoli? — Za povišanje „nemške glorijske“ je več, še več nemščine v naši ljudski šoli prosil! Kdor sicer našo Vipavo uže od poprej pozna, pa v njej sedaj ne prebiva, more se tej stvari čuditi, a mi domačini se jej nikakor ne čudimo, kajti smejali smo se volitvi sedajnjega odbora, osobito župana, — smejamo se tudi njegovim sklepom a la povišanja nemščine. Gospodje! za Vašo skrb vedel Vam bode narod hvalo, — vredni ste res laborovega venca, toda takega, kakoršno se nahaja v „léškovi meji“.

Iz Ljubljane. — Ker se je po večmesečnih počitnicah zopet pričelo parlamentarično življenje včeraj z delegacijama v Budapeštu in se po končanem tem zborovanju brž prične državni zbor na Dunaji, opustimo mi začasno vse razprave o tem, zakaj nam Slovencem prav nič ni došlo od tega, kar je ministerstvo v prestolnem govoru prvega državnega zbora narodom avstrijskim slovesno obetalo, — kar je po resolucijah v zbornici poslancev bilo sklenjeno itd. Da se tudi nam Slovencem ne očita, da smo „presilni“, zato opustimo za zdaj vse rekriminacije, — konstatujemo tužnega srca pa to, da nam dozda ni še ne drobtinica padla z mize narodne ravnopravnosti, ki je za Nemce tako bogato obložena, in da našim poslancem zaupljivo prepuščamo, da sl. ministerstvu z možato besedo rekó: „Die Slovenen können nicht länger warten, um gleichberechtigt in der österreichischen Völkerfamilie zu werden; ihr „glauben, hoffen und lieben“ geht sonst zu Ende“.

— Kakor so zadnje „Novice“ poročale, podal se je uni teden gosp. deželni predsednik Winkler v Idrijo osobito iz namena, se o ondašnjih cestnih zadevah informirati. Sprejem njegov je bil zopet povsod slovesen, in, kar vnanjim svečanostim še le pravo notranjo veljavo dá, bil je tudi prisrčen. Ljudstvo se povsodi prepričuje, da deželni vladi na čelu stoji mož, ki ima srce za blagor dežele in njenih posamesnih okrajev.

— (*Kmetijska družba kranjska*), katera je pretekli mesec v deželno razstavo štajarsko v Gradec poslala 9 vrst na družbinem vrtu pridelanega krompirja (šampinjon, Kopsel, Rožni ameriški, samarian, Pater-son, Marmont velikan, rumeni Holstainec, beli Ameri-kanec in Mehikanec velikan), je prejela za to poslanje veliko razstavno medalijo s pismom, v katerem štajarsko vrtnarsko društvo naznanja družbi naši odli-kovanje in se zahvaluje za njeno podporo o razstavi štajarski.

— Marljivi naš rodoljub gosp. Ivan Navratil je za Kopitarjevo spomenico „Matici“ poslal te dni toliko podatki gosp. dr. Miklošiča obogatene gra-diva, da se smemo nadejati jako lepe knjige v spomin našemu učenjaku.

— Gospod Rih. Frank, župnik v Tržiču, je ime-novan za korarja v Novomesto.

— (*Javna tombola*) se je v nedeljo vršila ob lepem vremenu in najboljšem redu. Čistega dohodka bo okoli 1000 gold.

— (*Izpraševanje učiteljev*) se je pričelo v Ljubljani v pondeljek oglasilo se je vsega skup 35 učiteljev in učiteljic.

— (*Učenci podkovske in živinozdravske šole*) imajo 25., 26. in 27. dne t. m. svoje konecletne preskušnje. Preskušnje so, razen preskušnje iz podkovstva, ki se vrši na šolski kovačnici, vse v pisarnici družbe kmetijske.

— V trdnem zaupanju na denarno pomoč dobro-delne hranilnice ljubljanske in drugih dobrotnikov in dobrotnic so častite gospé in gospodične včeraj zopet začele zimsko popolno obleko za ubogo šolsko mladino pripravljati, tako, da bi se zopet letos (v 15. letu te milodarne naprave) obdarovalo 40 dečkov in 40 deklic. Ta blagi cilj doseči dandanes, ko je čedalje več revščine na svetu, pa je mogoče le tedaj, ako milostljivim damam, ki na čelu stojijo tej naredbi, doide za nakup dotičnega blagá potrebni denar. Zelo olajšala bi se pa izvršitev vsega, ako bi častito dramatično društvo v ta milodarni namen osnovalo v deželnem gledališči kako slovensko predstavo. S tem bi drama-tično društvo doseglo dvojno: kazalo bi ljubljanskemu občinstvu, da se živi, in naklonilo bi z dobro izbrano, na domačem polji še gibajočo gledališko igro milodarnemu namenu lepo svoto, in to temveč, ko bi po pri-jaznem dovoljenji častitega gosp. polkovnika vojaška godba brezplačno sodelovala.

— Narodna naša čitalnica bode po sklepu odbo-rovem zimske veselice pričela z odlično „besedo“ 21. dne novembra.

— (*Tombola*) za uboge Vincencijevega društva na-pravi 24. dne t. m. družba katoliška v svojih prostorih.

— Zlata maša prečastitega gosp. župnika Kar. Te-deschi-a 10. dne t. m. vršila se je v Gorijah jako slovesno. Kako priljubljen in visokopoštovan je zlato-mašnik od vseh svojih faranov, kazala je vsaka vas gorijanske fare, ki se je kazala v praznični obleki. Slav-nostni govor pri cerkvenem obhajilu je imel nekdanji gorijanski kaplan deželni in državni poslanec g. Klun, ki je globok vtis naredil na vse poslušalce prepolne cerkve. Bog živi še mnogo let vrlega duh. pastirja!

— Bivši prvi in večletni kustos ljubljanske čital-nice gosp. Janez Tomažič, je 17. dne t. m. po dolgi bolezni umrl. Naj v miru počiva!

— (*Prošnja.*) Pošla je bila uže lani šolska knjiga „Prirodopis živalstva“, izdelal Pokorny, poslovenil Er-javec, in ker tretjega novega izdanja doslej Slovenska Matica nikakor ni mogla preskrbeti, smo prosili in pri družnikih Matičarjih nakoledovali jih toliko, da na pr. v Ljubljani jih imajo gimnazijski učenci vsi; ako jih drugod kje še pogrešajo, naj obrnejo se do znanih bliž-njih ali daljnih udov Matičnih in dobili jih bodo za po-trebo, dokler prihodnje leto po Matici izide tretjič. — Pošla pa je letos spet druga šolska knjiga. Slovensko Berilo za 8. gimnazijalni razred. Izdal dr. Fr. Miklošič. Na Dunaji. Tiskana v c. k. zalogi šolskih bukev — ni več dobiti. Morebiti imajo kateri nekdanji učenci ven-

dar še to knjigo; lepo so prošeni, naj jo blagovolijo poslati ali kateremu gimnazijskemu učencu, ali pa sedanjemu slovenskemu profesorju v osmem razredu gosp. Jos. Marnu — na pósito, ali zastonj v dar, ali tudi za gotovo, kajti dijak brez knjige — vojak brez orožja.

— (*Tatov*) se je zdaj veliko razkropilo iz Trsta po Kranjskem in Štajarskem, ker jim je policija jela tam biti preveč za petami. Naj se toraj ljudje povsod varujejo kakega neznanega, posebno laškega človeka. Najbrže so pogoste tatvine, o katerih je zadnji čas z več krajev slišati, tudi delo teh ljudi.

— (*Iz Amerike*) poročajo Kranjci, ki so pred kratkem tje preselili se, da so pač dela naglo dobili, a da je dragina velika, posebno v Chicagi, in tudi zrak vsem ne ugaja. Tistim, ki imajo tam že kako žlahto, se pa bolje godí. Zdaj, ko avstrijska vlada vabi s tako ugodnimi pogoji, kakor je z današnjih „Novic“ razvidno, naše ljudi v Bosno, pač ne bo treba jim hoditi za kruhom v daljno Ameriko.

— (**Poziv kranjskim gospodarjem, kateri ovce redijo**). Ker pride kmalu čas, da bo družba kmetijska ovne velikega in čvrstega ukviškega plemena oddajala za polovico tiste cene, po kateri jih družba na Koroškem kupi, opomnimo še enkrat ovčarje, ki si hočejo izboljšati svoje domače malevredno pleme, naj se zadnji čas do vseh Svetih z besedo ali s pismom oglasijo za takega ovna v pisarnici podpisanega odbora, ki jih bode brez licitande oddajal za polovico nakupne cene, ki za enega ovna utegne znašati 6 do 7 gld.

Centralni odbor družbe kmetijske
v Ljubljani 16. oktobra 1880.

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Presvitli cesar potuje zdaj po Šleziji, kamor se je 17. dne t. m. podal in se vrne 23. dne. Povsod ga navdušeno sprejemajo. Bog daj, da bi cesarjevo to potovanje bilo danica boljše narodne prihodnosti ondašnjim deželanom, med katerimi je več kot polovica Slovanov, Čehov in Poljakov, ki konec jemljejo po silnem ponemčevanju te dežele! „Politik“ piše, da ni nobene dežele v Avstriji, kjer bi bili Slovani tako tlačeni od nemštva, kakor so Čehi in Poljaki v Šleziji, oni so heloti dežele, ki ne v šoli, ne v uradnih in v obče, v javnem življenju ne uživajo narodnih pravic.

— Da nemški ustavoverci osnujejo veliko skupščino, „Parteitag“ imenovano, na Dunaji, je zdaj gotovo; kolovodje te stranke bodo svojim privržencem razposlali 2000 vabil v to skupščino, ki ima sredi meseca novembra biti. Za predsednika skupščini bi radi imeli viteza Schmerlinga, čes, da bi vlada respekt imela do njega, ako bi valovi zabavljic proti ministerstvu Taaffeovemu tako daleč se zagnali, da bi vlada te strančarje morala zapoditi.

Nasproti tej skupščini nemških, ministerstvu protivnih ustavovercev pa Nemci konservativne stranke tudi skličejo skupščino, katera ima dokazati, da ustavoverci nimajo pravice, se nemškemu narodu ponujati za zastopnike nemškega naroda, — da nimajo samo oni pravice se imenovati „cesarju, državi in postavi zveste“ itd. Ta skupščina tudi ima biti prihodnji mesec, pa ne na Dunaji, ampak v Lincu. Uže je poseben odbor, kateremu na čelu stoji slavnoznani gosp. Lienbacher, deželni in državni poslanec iz Salcburga, 10. dne t. m. razposlal konservativnim možem vseh nemških dežel avstrijskih vabilo, da se udeležijo tega shoda, ki ima

konec storiti velikonemškim kričacem, ki se šopirijo, kakor da bi patent imeli za gospodstvo v Avstriji. — Mesec november bo po takem zanimiv mesec.

— Eksekutivni ali izvrševalni odsek avtonomistične desnice državnega zbora se je 16. dne t. m. zbral na Dunaji v stanovanji poljskega poslanca Groholskega k posvetovanju o nadaljnjem ravnanju desničarjev. Vdeležili so se ga vsi udje razun ministra Dunajevskega in Dalmatinca dr. Klaića. Edinost med tremi klubi desnice se je vnovič vtrdila, zlasti so Poljaki potrebo njeno povdarjali. 17. t. m. imela je biti ob 11. uri druga seja, h kateri so se pričakovali tudi ministri Taaffe, Dunajevski, Ziemiakovski in Pražak.

Koroška. — Za izprazneni stol deželnega predsednika se neki imenujejo kandidati ti-le: grof Chorinsky, zdaj deželne vlade svetovalec v Ljubljani, grof Enzenberg, deželni predsednik v Vorarlbergu (konservativec), knez Lotar Metternich (nekdaj vladni svetovalec v Ljubljani, in baron Myrbach v Gradci.

Hrvatsko. Iz Zagreba. — V zboru 16. dne t. m. je odgovoril vladni namestnik na interpelacijo dr. Vrbaniča, zakaj se v hrvatskem domobranstvu opravljajo posli v magjarskem jeziku, in zakaj v hrvatskem domobranstvu ne more nobeden postati štabski oficir, kdor ne zna magjarski? Vlada se je tako zvijala v odgovoru, da je dr. Vrbanič izrekel, da tega odgovora ne jemlje na znanje. Zbor je potem z 19 glasovi proti 17 (vladnim) Vrbaniču pritrdil. Torej ima hrvatska vlada zaznamovati prilično znaten parlamentaren propad.

Turčija. — Velesile evropske so bile Turčijo pritislile, da je obljubila Ulčinje nemudoma izročiti Črnogorcem. Kakor pa dosedaj vse obljube turške, tako je bila tudi ta prazna, kajti komaj so velike oblasti nekoliko odjenjale, jela je turška vlada zavlekati to reč, in zdaj je še vse tako, kakor je bilo ob začetku demonstracije z ladijami pred Ulčinjem. Zdaj bi pač lahko vsakemu uže jasno bilo to, da Turčija prostovoljno ne bo odstopila ne pedi zemlje, ne najslabše koče. Prav dobro to situacijo opiše humoristični dunajski list „Cri-Cri“ pod naslovom „Politische Conjugation“ tako-le: Italien: Ich warte. — Oesterreich: Du wartest? — Frankreich: Er wartet! — Russland: Wir warten. — England: Ihr wartet? — Türkei: Sie warten!

— V Prizrenu na Albanskem so ubili častnega avstrijskega dragomana (tolmača) in njegovo ženo. Zato je bil od tam poklican tudi avstrijski konzul, da se preseli v drugo varneje mesto. Avstrija zavoljo tega umora zahteva od Turčije zadostenje. Da se je ravno avstrijskemu podložniku to zgodilo, to pripisujejo nedoločnemu ravnanju Avstrije proti Turčiji. Kaže pa to zopet, da z divjim tamošnjim narodom se ne dá ravnati z lepo, ker še zmiraj ne verjamejo, da se bo spolnilo to, s čemer se jim žuga.

Žitna cena

v Ljubljani 13. oktobra 1880.

Hektoliter: pšenice domače 9 gold. 10 kr. — banaška 10 gold. 57 kr. — turšice 6 gold. 20 kr. — soršice 8 gold. 50 kr. — rži 6 gold. 66 kr. — ječmena 4 gold. 39 kr. — prosa 4 gold. 87 kr. — ajde 5 gold. 36 kr. — ovsa 3 gold. 25 kr. — Krompir 2 gold. 68 kr. 100 kilogramov.